

Vlaams
Parlement

ingediend op **900** (2016-2017) – Nr. 2
7 november 2016 (2016-2017)

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs
uitgebracht door Jenne De Potter, Steve Vandenberghe
en Ingeborg De Meulemeester

over het voorstel van decreet

van Joris Poschet, Koen Daniëls, Jo De Ro, Karl Vanlouwe, Kathleen Helsen
en Kris Van Dijck

houdende wijziging
van artikel 110/5 van de Codex Secundair Onderwijs,
wat het recht op inschrijving betreft

en over het voorstel van decreet

van Elke Van den Brandt en Elisabeth Meuleman

houdende wijziging van artikel 110/5
van de Codex Secundair Onderwijs,
wat het recht op inschrijving betreft

Samenstelling van de Commissie voor Onderwijs:

Voorzitter: Kathleen Helsen.

Vaste leden:

Vera Celis, Paul Cordy, Koen Daniëls, Ingeborg De Meulemeester, Kathleen Krekels, Kris Van Dijck;
Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jan Durnez, Kathleen Helsen;
Ann Brusseel, Jo De Ro;
Caroline Gennez, Tine Soens;
Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

Peter Persyn, Grete Remen, Willy Segers, Ann Soete, Miranda Van Eetvelde, Manuela Van Werde;
Caroline Bastiaens, Sabine de Bethune, Vera Jans, Katrien Schryvers;
Jean-Jacques De Gucht, Francesco Vanderjeugd;
Katia Segers, Steve Vandenberghe;
Elke Van den Brandt.

Documenten in het dossier:

900 (2016-2017) – Nr. 1: Voorstel van decreet

920 (2016-2017) – Nr. 1: Voorstel van decreet

INHOUD

I.	Inleidende uiteenzettingen.....	4
1.	Toelichting door Joris Poschet bij het basisvoorstel (<i>Parl.St.</i> VI.Parl. 2016-17, nr. 900/1)	4
2.	Toelichting door Elke Van den Brandt bij het toegevoegde voorstel (<i>Parl.St.</i> VI.Parl. 2016-17, nr. 920/1)	4
II.	Bespreking.....	5
III.	Stemmingen	9
1.	Stemming over <i>Parl.St.</i> VI.Parl. 2016-17, nr. 900/1.....	9
1.1.	Artikelsgewijze stemming	9
1.2.	Stemming over het geheel	9
2.	Stemming over <i>Parl.St.</i> VI.Parl. 2016-17, nr. 920/1.....	9
2.1.	Artikelsgewijze stemming	9
2.2.	Stemming over het geheel	9

Op donderdag 20 oktober 2016 lagen in de Commissie voor Onderwijs twee voorstellen van decreet voor, allebei met als opschrift 'houdende wijziging van artikel 110/5 van de Codex Secundair Onderwijs, wat het recht op inschrijving betreft'. Conform artikel 26, 2, van het Reglement werden deze dan ook samen geagendeerd.

Het voorstel van decreet van Joris Poschet, Koen Daniëls, Jo De Ro, Karl Vanlouwe, Kathleen Helsen en Kris Van Dijck fungeerde als basistekst. Het voorstel van decreet van Elke Van den Brandt en Elisabeth Meuleman (*Parl.St. VI.Parl. 2016-17, nr. 920/1*) werd in samenhang behandeld. Laatstgenoemd voorstel van decreet werd apart toegelicht en er werd ook apart over gestemd. De bespreking verliep geïntegreerd.

I. Inleidende uiteenzettingen

1. Toelichting door Joris Poschet bij het basisvoorstel (*Parl.St. VI.Parl. 2016-17, nr. 900/1*)

Joris Poschet wijst er bij de aanvang van zijn uiteenzetting op dat het hier louter de verlenging van een reeds bestaande maatregel betreft. De Codex Secundair Onderwijs voorziet in de mogelijkheid om aan kinderen van wie minstens een van de ouders het Nederlands voldoende machtig is, voorrang te geven als ze zich willen inschrijven in scholen voor het secundair onderwijs gelegen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Het voorliggende voorstel van decreet voorziet meer bepaald in een hernieuwde aanpassing voor de overgang van het basisonderwijs naar het secundair onderwijs. Twee jaar geleden, meer bepaald op 17 december 2014, werd al een vijfde lid toegevoegd aan artikel 110/5, §2, van de Codex Secundair Onderwijs, waardoor een verscherpte voorwaarde voor erkenning als Nederlandstalige voor de duur van het schooljaar 2015-2016 werd uitgesteld. Vorig jaar werd een gelijkaardige aan- en toevoeging doorgevoerd voor het schooljaar 2016-2017. Het huidige voorstel van decreet zorgt voor een tweede aanpassing van die toevoeging, waarmee ook het schooljaar 2017-2018 bestreken wordt.

Hierdoor wordt zekerheid gecreëerd voor de ouders in afwachting van een arrest van het Grondwettelijk Hof dat potentieel een impact kan hebben op dit decretaal kader. Tegelijk willen de indieners hiermee voorkomen dat er op het terrein chaos zou ontstaan. Duidelijkheid is noodzakelijk voor het LOP-Brussel Secundair Onderwijs (LOP: lokaal overlegplatform) en voor alle betrokken actoren van het secundair onderwijs in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Ook met het oog op de communicatiecampagne over het recht op inschrijving voor komend schooljaar 2017-2018 moet men weten of de uitzondering zoals vermeld in artikel 110/5, §2, 5°, blijft gelden.

2. Toelichting door Elke Van den Brandt bij het toegevoegde voorstel (*Parl.St. VI.Parl. 2016-17, nr. 920/1*)

Elke Van den Brandt beaamt dat het niet de eerste keer is dat deze materie hier te berde komt. De meerderheid schermde echter al sinds het begin van de legislatuur met het argument dat er een heel nieuw Inschrijvingsdecreet op komst is, waarbinnen de hier voorliggende problematiek mee zal aangepakt worden. In afwachting daarvan wenst de meerderheid vast te houden aan de bestaande regelgeving. Het lid vindt echter dat met deze argumentatie meerdere jaargangen van jongeren gewoon in de kou blijven staan. Nu de legislatuur onderhand twee jaar oud is, lijkt er daarenboven nog steeds geen zicht op een nieuw omvattend Inschrijvingsdecreet. Uit berichtgeving in de media leidt ze

daarenboven af dat het water tussen de meerderheidspartijen nog steeds erg diep is, waardoor een snelle totstandkoming van een nieuw Inschrijvingsdecreet bepaald onwaarschijnlijk is.

Dientengevolge roept de spreekster de leden van de meerderheid dan ook op om af te stappen van de jaarlijkse hernieuwing van de regel zoals voorzien in het voorliggende voorstel van decreet van de meerderheid, maar de zaak grondig aan te passen. Ze wijst er daarbij op dat dit ook niet enkel een vraag van Groen en de oppositie is, maar dat er in de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) ook een resolutie goedgekeurd is door Groen, sp.a, CD&V en Open Vld waarin gevraagd wordt om de voorrangsgeregeling aan te passen en om specifiek bij jongeren van twaalf jaar oud niet langer naar de ouders te kijken om het taalniveau vast te stellen, maar wel naar de betrokken jongeren zelf. Ze citeert uit diverse getuigenissen van jongeren die haar verteld hebben dat ze nooit de kans gehad zouden hebben om door te stromen naar het Nederlandstalig secundair onderwijs, mochten de huidige regels en de huidige capaciteitsproblemen reeds hebben bestaan op het ogenblik dat ze 12 jaar oud waren.

Het bedroeft het lid dat elk jaar duizenden jongeren die bewust kiezen voor het Nederlandstalige onderwijs – omdat ze het belang inzien van een goede kennis van het Nederlands, omdat ze de kwaliteit van het Nederlandstalige onderwijs kennen en omdat ze voor zichzelf betere toekomstkansen zien weggelegd na een schoolloopbaan in het Nederlandstalige onderwijs – in de kou blijven staan. Spijts het feit dat ze op hun twaalfde jaar al vijf, zes en soms zelfs negen jaar in het Nederlandstalige onderwijs hebben gezeten, krijgen ze dan toch de boodschap te horen dat ze net nog niet voorrangsgerechtigd genoeg zijn omdat hun ouders de criteria niet halen. Dat is een spijtige zaak voor de betrokken jongeren, maar in bredere zin ook voor de toekomst van de stad Brussel. Overigens spreekt bijna de helft van de kinderen in Brussel thuis noch Nederlands, noch Frans. Wat voor het lid geen reden mag zijn om hun grondwettelijk recht op onderwijs in het gedrang te laten komen.

Daarenboven mag men ook niet de kop in het zand steken voor het capaciteitsprobleem dat er in het secundair onderwijs zit aan te komen. De combinatie daarvan met deze voorrangregel zal volgens de spreekster leiden tot een vorm van segregatie, waardoor kinderen ofwel naar het Franstalige onderwijs zullen moeten gaan (ongeacht hun kennis van het Frans), of hun heil zullen moeten zoeken in de Vlaamse Rand.

Afsluitend roept Elke Van den Brandt de commissieleden dan ook op zich niet te laten opjuttten door die Vlaamse partijen die schrik hebben van anderstaligen en te kiezen voor hun waarden en dus hun hart te volgen.

II. Bespreking

Jo De Ro wijst erop dat nog maar heel recent in de commissie een interessant debat heeft plaatsgevonden over het inschrijvingsbeleid, waar hetgeen nu voorligt een aspect van is. Hij ontkent overigens niet dat diverse bezorgdheden die hier door Elke Van den Brandt naar voor zijn gebracht, in het kader van de Raad van de VGC ook werden geuit door leden van zijn partij en van andere partijen. Die bezorgdheden zullen dan ook zeker worden meegenomen in de debatten die in dit parlement zullen plaatsvinden over het vernieuwde inschrijvingsbeleid.

De opmerking – die ook vorig jaar al werd gemaakt – dat het inschrijvingsbeleid in zijn geheel ter herziening voorligt en deelherzieningen derhalve uit den boze zijn, blijft dus onverkort gelden. Achter de schermen wordt er hierrond overigens

al flink wat werk verzet door tal van mensen, zowel uit de politiek als uit de administratie. Doel is te komen tot een moderner, efficiënter, transparanter en rechtvaardiger inschrijvingsbeleid.

Brussel zal daar zeker ook een plaats in krijgen. Maar wat dat specifieke debat betreft, heeft men het als parlementsleden wijs geacht om de uitspraak van het Grondwettelijk Hof in deze af te wachten. De Grondwet is immers (dixit een Belgische premier uit de vorige eeuw) geen vodge papier, evenmin als het Grondwettelijk Hof een praatbarak is. Gezien diverse belanghebbende ouders uit Brussel naar het Grondwettelijk Hof getrokken zijn om de bestaande regeling – die in een vorige regeerperiode werd afgesproken en goedgekeurd – aan te vechten, is het maar gepast dat de wetgevende macht een afwachtende houding aanneemt tot er een einduitspraak is vanwege de rechterlijke macht.

Spijts de emotionele en bijwijlen zelfs wat verwijtende toon, heeft *Koen Daniëls* in de uiteenzetting van Elke Van den Brandt een aantal zeer interessante zaken gehoord. Met name het feit dat jongeren expliciet voor het Nederlandstalige onderwijs kiezen omdat ze Nederlands leren van cruciaal belang achten, vindt het lid significant. Zulks impliceert zijns inziens ook dat Groen zal pleiten voor beter onderricht Nederlands in de Franstalige Brusselse scholen. Hij is benieuwd naar de wijzigingen die Groen dienaangaande zal voorstellen.

Ten tweede wijst het lid erop dat de ouders wel degelijk betrokken partij zijn in het gebeuren. Het Nederlandstalige onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap is immers een bij uitstek persoonsgebonden aangelegenheid, die verbonden is met de cultuurmaterie. In dat opzicht is het maar logisch dat, wanneer er zich capaciteitsproblemen stellen, die mensen die zich tot de scholen wenden (en dat zijn dus de ouders, want een twaalfjarige kan zich nog niet inschrijven) op de een of andere manier moeten aantonen dat ze zich tot 'hun' onderwijs wenden. Het zijn immers ook die mensen die daar dan in de eerste plaats terecht moeten kunnen.

De spreker constateert verder dat Elke Van den Brandt de integratie in Brussel blijkbaar een warm hart toedraagt. Hij laat daarbij opmerken dat federaal staatssecretaris Theo Francken nog maar gisteren in het Federaal Parlement heeft gezegd dat de PS mogelijkerwijze zou nadenken over een verplichte integratie en inburgering. Maar blijkbaar ligt dit moeilijk. In Vlaanderen, daarentegen, hebben we al jaren een verplichte integratie en inburgering. In dat kader zou het toch abnormaal zijn om de mensen die de moeite doen om zich te integreren in de Vlaamse Gemeenschap (door het aanleren van de taal en door zich in te werken in maatschappelijke oriëntatie) geen voorrang te verlenen wanneer ze hun kinderen willen inschrijven in het Nederlandstalige onderwijs. Het lid hoopt dan ook dat Elke Van den Brandt zich mee zal inzetten voor het verplichten van integratie in Brussel en voor het verplicht opnemen van het Nederlands in het Franstalige onderwijs in Brussel.

Afsluitend stelt ook Koen Daniëls dat er, in afwachting van de uitspraak ten gronde van het Grondwettelijk Hof, rechtszekerheid moet gecreëerd worden door het opnieuw verlengen van de regelgeving zoals die op dit moment geldt. Dat is wat er beoogd wordt met het voorstel van decreet van de meerderheid.

Joris Poschet wil nog een drietal elementen te berde brengen. Hij citeert daarbij vooreerst uit de hogervermelde resolutie van de Raad van de VGC – waar CD&V volledig achter staat – waarin aan het College van de VGC gevraagd wordt om "bij de Vlaamse Regering aan te dringen op een herziening van de inschrijvingsregels voor het secundair onderwijs in Brussel, ook rekening houdend met de schoolloopbaan van leerlingen.". Deze vraag dient voor CD&V in haar integraliteit te worden meegenomen in de bredere discussie over de hervorming van het

inschrijvingsbeleid. Daarnaast ligt het voor de spreker voor de hand dat er gewacht wordt op de uitspraak van het Grondwettelijk Hof. Hij betreurt dat Groen daar blijkbaar niet wenst op te wachten en met zijn voorstel van decreet potentieel grote chaos wil riskeren.

Ten tweede laat de spreker opmerken dat het voorstel van decreet van Groen ook impliceert dat het taalniveau B2 gehandhaafd zou worden voor schooljaar 2017-2018. In die zin is het voorstel van decreet van Groen dan ook strenger dan het voorliggende voorstel van decreet van de meerderheidspartijen.

Afsluitend wijst Joris Poschet er nog op dat in het voorstel van decreet van Groen ook het streefdoel van 55 percent voorrang voor leerlingen die als Nederlandstalig kunnen worden omschreven, wordt opgegeven. En dit zelfs los van de definitie om tot de omschrijving van Nederlandstalig te komen. Dat streefdoel van 55 percent blijft voor CD&V belangrijk. Redenen genoeg dus om niet achter het voorstel van decreet van Groen te kunnen staan.

Elke Van den Brandt erkent dat Joris Poschet een punt heeft met zijn opmerking over het B2-niveau qua kennis van het Nederlands. In haar voorstel van decreet wordt aan dit niveau inderdaad niet geraakt. Ze verklaart zich echter bereid om ook op dit punt het debat aan te gaan. Primair doel van het voorstel van decreet van Groen is om een plaats te garanderen voor de kinderen die al in het Nederlandstalige basisonderwijs zitten.

Verder erkent ze dat deze materie voor haar inderdaad behoorlijk emotioneel ligt, maar dat is te wijten aan het feit dat ze van jaar tot jaar kwader wordt over deze situatie. Sinds ze deze materie voor de eerste keer heeft aangekaart heeft de meerderheid, met wisselende argumenten, steeds de boot afgehouden. Op het terrein verandert er ondertussen echter niets. Ze neemt daarbij akte van de aangekondigde grote herziening van het Inschrijvingsdecreet – waarbij Groen ook diverse voorstellen zal doen – maar dit specifieke element duldt gewoon geen verder uitstel. Een heel aantal twaalfjarigen die nu hun basisschool afmaken in het Nederlandstalige onderwijs en die dus de facto Nederlandstalig zijn, dreigen het slachtoffer te worden. Ook zij zijn ten volle verbonden met onze cultuur en verdienen dus voorrang. Ze zijn evengoed onderdeel van onze Brusselse gemeenschap, waar het lid dan ook geen onderscheid wil in aangebracht zien. Ze vindt het ronduit hardvochtig om dergelijke kinderen de boodschap mee te geven dat ze niet kunnen worden ingeschreven omdat hun vader of moeder geen Nederlands kent. Dat is alleszins niet de open Vlaamse cultuur waar zij voor staat en waarvan ze hoopte dat die ook gedragen zou worden door N-VA.

Het pleidooi voor meer integratie in Brussel vindt het lid een goede zaak. In de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie werden ter zake overigens ook reeds voorstellen ingediend door Arnaud Verstraete van Groen, samen met Ecolo.

Aan de regels van het Franstalige onderwijs kan het lid vanzelfsprekend niets veranderen. Dat is een exclusieve bevoegdheid van de Franse Gemeenschap. De Brusselse instellingen hebben daar geen zeg over. Dit belet niet dat ze het daar wel degelijk over zal hebben met de mandatarissen van de Franstalige zusterpartij. Op basis van het beginsel van de vrijheid van onderwijs vindt ze het overigens een slechte optie om per definitie te stellen dat de Nederlandstaligen naar het Nederlandstalige onderwijs moeten gaan en de Franstaligen naar het Franstalige onderwijs.

Daarenboven spreekt een op de twee Brusselse kinderen thuis noch Nederlands, noch Frans. En ook die kinderen moeten toch ergens terecht kunnen. Het Grondwettelijk Hof heeft dienaangaande trouwens duidelijk gesteld dat beide

gemeenschappen de verantwoordelijkheid hebben om die groep op te nemen. Spreekster denkt dus dat de meerderheid het best niet te veel schermt met de Grondwet, ze is ervan overtuigd dat haar voorstel van decreet de grondwettelijke toets kan doorstaan. Uit andere uitspraken van het Grondwettelijk Hof moet overigens blijken dat voorrangregels toelaatbaar zijn, zolang beide gemeenschappen een voldoende deel van de anderstaligen onder hun hoede nemen. Aan die laatste voorwaarde dreigt de verstrenging van de inschrijvingsregels afbreuk te doen.

Voor de inhoudelijke argumentatie van CD&V om de 55 percent Nederlandstaligen in de scholen te waarborgen, kan het lid waardering opbrengen. Ook het standpunt van N-VA is, hoewel anders van aard, duidelijk. Desalniettemin meent ze dat er wel degelijk steun is voor haar voorstel van decreet. Ze hoopt dan ook dat degenen die die visie delen haar voorstel mee zullen goedkeuren.

Koen Daniëls acht het noodzakelijk om een aantal elementen wat te verduidelijken. Hij preciseert daarbij vooreerst dat het criterium van de taalkennis van de ouders niet betekent dat een kind op grond daarvan sowieso zou kunnen worden uitgesloten van toegang tot het Nederlandstalige secundair onderwijs. Die talenkennis speelt louter een rol binnen een voorrangregeling die betrekking heeft op 55 percent van de beschikbare plaatsen. Ten tweede vindt het lid het absoluut verantwoord om Brusselse ouders die door het aanleren van het Nederlands duidelijk te kennen hebben gegeven zich tot de Vlaamse Gemeenschap te willen richten, te belonen. De ouders van kinderen die naar het Nederlandstalige basisonderwijs gaan, hebben (rekening houdend met de cijfers over zittenblijven) overigens al minstens zes à zeven jaar, en zelfs negen jaar als het kleuteronderwijs mee in rekening wordt gebracht, de tijd gehad om bij het Huis van het Nederlands het B1-atteest Nederlands te halen. Diegenen die ervoor kiezen om dat desalniettemin niet te doen, dragen daar dan ook zelf de verantwoordelijkheid voor.

Elke Van den Brandt repliceert daarop dat die argumentatie faalt ten gevolge van het toenemende capaciteitstekort in het Nederlandstalige onderwijs in Brussel. Wie niet tot een voorrangsgroep behoort, raakt daardoor gewoon niet meer binnen in bepaalde scholen. Dat is momenteel al de realiteit op het veld voor wat het basisonderwijs betreft, en dat fenomeen begint zich ook door te zetten naar het secundair onderwijs. Als de beschikbare plaatsen allemaal worden opgenomen door voorrangsgroepen, worden anderen de facto dus wel degelijk uitgesloten.

Ook zij hoopt overigens dat ouders bereid zijn een inspanning te leveren om Nederlands te leren. Ze steunt ook initiatieven om ouders te stimuleren om Nederlandse les te volgen. Maar ze blijft erbij dat kinderen die uit het Nederlandstalige basisonderwijs komen niet bestraft mogen worden omdat hun ouders die inspanning niet hebben willen leveren. Ook die kinderen maken immers al deel uit van onze gemeenschap en onze samenleving.

Koen Daniëls antwoordt daarop dat de capaciteitsproblematiek zich niet enkel in Brussel stelt. Ook in Antwerpen, bijvoorbeeld, kunnen sommige leerlingen niet meer terecht, waardoor ze naar Beveren-Waas, Sint-Niklaas of Edegem moeten uitwijken. Nog afgezien van het feit dat sommige scholen nu eenmaal altijd meer in trek zullen zijn dan andere, is de oplossing ten gronde voor alle problemen die zich stellen inzake inschrijving, dan ook gelegen in capaciteitsuitbreiding. En voor wat dat betreft heeft Vlaanderen zeer zwaar geïnvesteerd in capaciteitsuitbreiding voor het Nederlandstalige onderwijs in Brussel. Dermate zelfs dat sommige andere Vlaamse steden – ook uit de Brusselse Rand – daar opmerkingen over begonnen te maken. N-VA heeft dat, vanuit het oogpunt van de Vlaamse verankering in Brussel, altijd verdedigd. Aan Franstalige kant heeft men

overigens geen vergelijkbare inspanningen gedaan qua capaciteitsuitbreiding. Nochtans is het in Brussel wel degelijk een collectieve verantwoordelijkheid om hierop in te zetten.

Met betrekking tot het aanleren van het Nederlands in het onderwijs laat hij verder nog opmerken dat, voor wat het stedelijk onderwijs betreft, de inrichtende macht wel degelijk de bevoegdheid heeft om te bepalen dat het Nederlands de taal is die wordt aangeboden in de vrij beschikbare uren. Als Brusselse instanties zeggen dat ze hierover geen bevoegdheid hebben, dan klopt dat dus niet.

III. Stemmingen

1. Stemming over *Parl.St. VI.Parl. 2016-17, nr. 900/1*

1.1. Artikelsgewijze stemming

Artikelen 1 tot en met 3

Ter stemming gelegd, worden de artikels 1 tot en met 3, zonder verdere opmerkingen, meerderheid tegen oppositie, aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

1.2. Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd, wordt het voorstel van decreet daarna eveneens, meerderheid tegen oppositie, aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

2. Stemming over *Parl.St. VI.Parl. 2016-17, nr. 920/1*

2.1. Artikelsgewijze stemming

Artikelen 1 tot en met 3

Ter stemming gelegd, worden de artikelen 1 tot en met 3, meerderheid tegen oppositie verworpen, met 3 stemmen voor en 11 stemmen tegen.

2.2. Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd, wordt het voorstel van decreet daarna eveneens, meerderheid tegen oppositie verworpen, met 3 stemmen voor en 11 stemmen tegen.

Kathleen HELSEN,
voorzitter

Jenne DE POTTER
Steve VANDENBERGHE
Ingeborg DE MEULEMEESTER,
verslaggevers